

Eskilstuna kommun

Info@eskilstuna.se

2022-06-30

Dnr 2019:5786

Beslut

efter kvalitetsgranskning av stimulerande
undervisning för elever i årskurs 4 som ligger
långt fram i sin kunskapsutveckling vid Lagers-
bergsskolan i Eskilstuna kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Lagersbergsskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska att undervisningen i årskurs 4 genomförs på ett sådant sätt att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling bibehåller sitt intresse för skolarbetet och får möjlighet att nå längre. De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning arbetar lärare metodiskt vid planering och i undervisning för att ge elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling möjlighet att nå längre?
2. I vilken utsträckning ger skolans ledning stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. I bilaga 2 finns beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Lagersbergsskolan i Eskilstuna kommun ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Lagersbergsskolan den 23-24 maj 2022. Besöket genomfördes av utredarna Sara Algulin och Tobias Thorén. Totalt sju intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn samt fyra lektionsobservationer har genomförts.

Beslut:

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla skolans arbete med att ge lärarstöd och utmaningar till elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Rektorn behöver utveckla skolenhetens uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat. Detta i syfte att synliggöra även elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Analysen bör sedan användas som underlag för arbetet med att utveckla undervisningen för elevgruppen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2023-01-17 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2019:5786) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande fyra områden:

- I vilken utsträckning lärarens *planering av undervisningen* (även) utgår från behoven hos elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning läraren ger elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling *tillräckliga utmaningar*.
- I vilken utsträckning de elever som nått långt/blir klara fort får *stöd för att komma vidare* i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning undervisningen *genomsyras av ändamålsenliga förväntningar* på elevernas förmåga.

Skolinspektionen bedömer att lärarna i flera avseenden arbetar metodiskt vid planering och genomförande av undervisning för att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling ska ges möjlighet att nå längre. Dock bedömer Skolinspektionen att den undervisning som genomförs, inte i alla delar möter den aktuella elevgruppens behov.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande:

Granskningen visar att lärarna i sin planering beaktar tidigare höga elevprestationer och förbereder material även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Dock visar granskningen att elever som tillhör den aktuella gruppen i varierande grad får uppgifter som är utmanande utifrån deras nivå. Vidare framgår att lärarna ger eleverna möjlighet till breddning och fördjupning samt i viss utsträckning låter elever accelerera. Lärarna använder i huvudsak olika metoder eller material i undervisningen så att eleverna får möta en variation. Granskningen visar även att lärarna i viss utsträckning ger lämpliga former av lärarstöd. Härutöver framgår att lärarna ger eleverna framåtsyftande återkoppling och erkänsla samt ger eleverna stöd för att få överblick över skolarbetet. Lärarna uppmärksammar både pojkar och flickor som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling även om skolan inte har ett systematiskt arbete kring detta. Granskningen visar också att lärarnas förväntningar utgår från en aktuell bild av elevernas kunnande och kommer till uttryck i tilltal och bemötande. Granskningen visar inget annat än att lärarnas undervisning är fri från stereotypa föreställningar och skolan har arbetat på olika sätt för att kompensera elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling men som saknar uppmuntran och stöd hemifrån.

Lärarnas planering av undervisningen

Granskningen visar att lärarna förbereder uppgifter och material även för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med lärare framgår att de i början av terminen gemensamt skapar övergripande planeringar i teoretiska ämnen. Undervisningsplanering är också ett återkommande samtal vid lärarnas veckovisa arbetslagsmöten. I sin planering har lärarna alltid med extra uppgifter eller utmaningar till elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Av intervju med förstelärare, speciallärare och biträdande rektor framgår också att det generellt finns en samsyn i lärarkollegiet kring vad undervisningsplaneringar ska innehålla samt att undervisningen ska stimulera alla elever. Lärarna uppger dock att planeringsarbetet är en utmaning då eleverna i klasserna befinner sig på så olika nivåer färdighets- och kunskapsmässigt.

Granskningen visar också att lärarna i sin planering beaktar tidigare höga elevprestationer och kontinuerligt uppdaterar sin planering med utgångspunkt i elevernas förändrade behov. Av intervju med lärare framgår att de får elevinformation från elevhälsan inför skolstart i årskurs 4 samt resultat på nationella prov i årskurs 3. Under höstterminen genomförs screeningar i svenska och matematik. Speciallärarna sammanställer resultaten och för diskussioner tillsammans med årskursarbetslagen. Samtalens inriktning är enligt lärarna främst att identifiera elever som är i behov av stödåtgärder. Lärarna gör också under terminen regelbundet diagnostiska tester för att utvärdera elevernas kunskaper. Lärarna framhåller även att de löpande, genom de uppgifter eleverna arbetar med, får en god uppfattning om elevernas kunskapsutveckling och huruvida eleven behöver utmanas mer i undervisningen. Av de elva individuella utvecklingsplaner (IUP:er) som Skolinspektionen tagit del av i samband med besök framgår i flertalet fall att skolan ska ge eleven mer utmaningar i skolämnen. Framförallt handlar det om mer utmanande uppgifter i ämnet matematik men det förekommer även enstaka exempel i ämnena svenska och engelska.

Utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling i varierande grad får uppgifter som är utmanande utifrån deras nivå. Av intervjuer med elever framgår att det varierar i vilken utsträckning som de utmanas i undervisningen. Vissa elever framhåller att exempelvis arbetsuppgifter och läxor i vissa ämnen är för enkla. Eleverna uppger att det som regel alltid finns tillgång till extrauppgifter för den som blir färdig snabbt, men att det varierar huruvida de är mer utmanande eller om det blir mer av samma uppgifter som tidigare. Även Skolinspektionens observationer indikerar att elever i vissa ämnen får arbeta med mer av liknande uppgifter än med uppgifter av mer utmanande karaktär. Samtidigt framgår av granskningen flera exempel på hur lärarna använder sig av differentierat undervisningsmaterial för att utmana elever. Matematikboken innehåller uppgifter av

olika svårighetsgrad och därtill finns en extrabok. I ämnet svenska är arbetsuppgifter ofta öppna till sin karaktär vilket ger elever möjlighet till fritt skrivande utifrån sin färdighetsnivå. I sådana uppgifter finns också, enligt lärarna, alltid något för den som kommit längre att arbeta vidare med, såsom att exempelvis förbättra textstruktur eller meningsbyggnad. Härutöver ger elever olika exempel på hur de blir utmanade i undervisningen, som när de fick arbeta med presentationer för klassen i religion eller den skrivuppgift i svenska som elever i en av klasserna just nu arbetar med. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår även att det alltid finns tillgång till extrauppgifter såsom stenciler eller digitala läromedel.

Granskningen visar att lärarna ger eleverna möjlighet till breddning och fördjupning, och i viss utsträckning låter eleverna arbeta snabbare än klasskamraterna. Lärarna uppger att det i elevernas läromedel finns fördjupningssidor. I naturorienterande ämnen kan eleverna exempelvis få fördjupa sig ytterligare i vissa teman, såsom sjöar och vattendrag. Elever framhåller också exempel på fördjupningsuppgifter som varit särskilt intressanta, såsom om naturfenomen. Av intervjuer med lärare och elever framgår att elever i viss utsträckning även kan få accelerera i exempelvis matematik genom att de kan få stryka vissa uppgifter som är för lätta utifrån deras kunskapsnivå. Elever ger också exempel på hur de i engelska kan få arbeta i mindre grupper med lite svårare uppgifter. En lärare uppger att eleverna först får arbeta gemensamt med veckans mål och därefter får eleverna rätta sina uppgifter. Eleverna kan sedan arbeta med andra sidor i läroboken eller arbeta med stenciler eller problemlösningshäfte. Eleverna uppger att det skiljer sig mellan olika ämnen vad de får göra om de blir klara med uppgifter. I ett ämne kan det handla om tyst läsning medan i andra ämnen kan det handla om att arbeta med extrahäften eller lärospel på datorn.

Granskningen visar vidare att lärare i huvudsak använder olika metoder eller material i undervisningen så att eleverna får möta en variation. Av intervjuer med lärare och elever framgår att olika arbetsformer förekommer i undervisningen såsom arbete enskilt, i par eller gemensamt. Lärare uppger att de alltid styr i vilka grupper eleverna arbetar och att gruppkonstellationer varierar beroende på ämne. Ibland kan elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling få arbeta tillsammans, vilket också förekommer vid Skolinspektionens observationer. Eleverna uppger att de särskilt uppskattar när de får arbeta i mindre grupper, exempelvis när de får skriva berättelser. En lärare framhåller också vikten av att elever får hjälpa och inspirera varandra. Även om elever liksom lärare i intervjuer beskriver att undervisningen är varierad så bekräftas detta inte alltid vid Skolinspektionens observationer. Visserligen ses exempel på olika arbetssätt och arbetsformer vid några lektioner, men det förekommer också lektioner där elever får arbeta i huvudsak enskilt med liknande uppgifter utan genomgång eller gemensamt arbete.

Lärarstöd för att komma vidare i kunskapsutvecklingen

Granskningen visar att lärarna i viss utsträckning ger lämpliga former av lärarstöd. Av Skolinspektionens observationer framgår att lärarna är tydliga med att visa vad eleverna ska arbeta med under lektionerna. Lärarna går också runt i klassrummet och ger elever stöd och vägledning genom att ställa reflekterande frågor. Vid observationer ses emellertid också exempel på att elever inte får tillräckligt stöd, att lärare inte uppmärksammar elever som arbetar helt på egen hand eller att elever delvis gör annat än skolarbete på sina datorer vilket också påverkar andra elever i klassrummet. Av intervju med företrädare för elevhälsan framgår att det är en svår situation för undervisande lärare att räkna till för alla elever. Det förekommer därför att elever som snabbt blir klara får vänta in andra elever. Även vid lärarintervjun framkommer att planerat stöd till vissa elever kan utebli då tiden ibland går åt att lösa konflikter mellan elever. Samtidigt framgår av intervjuer med elever att de är nöjda med sina lärare. Eleverna räcker upp handen om de behöver hjälp och som regel behöver de inte vänta länge. Eleverna framhåller också att lärarna är bra på att förklara hur de ska gå till väga i skolarbetet. Lärarna uppger vidare att i vissa klasser finns elevassistent eller lärarresurser med på lektionerna vilket skapar bättre förutsättningar för att ge mer stöd även till elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar att lärarna på olika sätt ger eleverna framåtsyftande återkoppling samt ger dem erkänsla och uppmuntran för tidigare ansträngningar. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna får återkoppling i skolarbetet. Detta bekräftas också av Skolinspektionens observationer. Exempelvis framkommer detta i en klass där eleverna arbetar med att skriva egna texter. Lärarna uppger också att de arbetar mycket med fortlöpande skriftlig återkoppling i de digitala dokument som eleverna arbetar med. En lärare framhåller att hen ibland får hejda vissa elever som arbetar snabbt så att de får stanna upp och fundera över vad de arbetar med. Av intervju med rektorn framgår vidare att elever även får återkoppling i samband med utvecklingssamtal. Utvecklingssamtalen genomförs två gånger per år, är ofta elevledda och utgår från en gemensam mall som alla lärare använder. Eleverna får inför samtalen göra en självskattning över vad de behöver fokusera lite extra på i skolarbetet. Lärarna fyller också, i samband med utvecklingssamtal, i en matris där de markerar eleverna kunskaper med grönt, gult eller rött. Rektorn uppger även att det i arbetslagen har förts vissa diskussioner kring vad lärare skriver i IUP för att det ska bli likvärdigt. Härutöver framgår av intervjuer med lärare och elever också flera exempel på hur elever får beröm när de gör något bra i skolarbetet. En elev uppger exempelvis att hen fick en stjärna av läraren när hen lyckats särskilt bra på ett prov.

Granskningen visar vidare att lärare ger elever stöd för att få överblick över arbetet och hjälp med att prioritera. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärarna arbetar med arbetsscheman, lektionsmål och veckans mål för att skolarbetet

ska bli tydligt för eleverna. Eleverna kan också i vissa klasser ha egna mål som de arbetar med. Av Skolinspektionens observationer framgår flera exempel där lärare tydligt skriver upp och går igenom vilka moment som lektionen består av och hur eleverna ska arbeta. Lärarna uppger vidare att de på olika sätt gått igenom studieteknik med eleverna genom att visa filmer eller prata om vad man ska tänka på när man redovisar för klassen. Rektorn uppger att de tidigare också har arbetat med genrepdagagogik som varit ett sätt att arbeta med elever med olika modersmål vilket bidragit till att stärka deras förståelse för olika texter.

Granskningen visar även att lärarna stödjer eleverna att ta sig an nya kunskapsområden genom att anknyta undervisningen till saker som eleverna är intresserade av. Av intervjuer med lärare framgår att de generellt försöker vara lyhörda för vad eleverna är intresserade av såsom att eleverna själva kan välja ämnen eller teman för texter de skriver. Elever uppger också att det förekommer att lärarna tar upp saker i undervisningen som de vet att eleverna är intresserade av. Elever och lärare uppger att eleverna tycker om att skapa eller göra digitala frågesporter inom områden som intresserar dem. Eleverna framhåller också att lärarna tycker att det är roligt att undervisa och att de försöker göra lektionerna spännande.

Granskningen visar att lärarna uppmärksammar både pojkar och flickor som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling även om skolan inte har ett systematiskt arbete kring detta. Av intervjuer med elever framgår att pojkar och flickor får lika mycket stöd av lärarna i undervisningen. Detta bekräftas också av Skolinspektionens observationer. Emellertid framgår av intervju med lärare och företrädare för elevhälsan att eventuella skillnader mellan exempelvis pojkars och flickors talutrymme i klassrummet inte är något som har diskuterats närmare. Vidare uppger lärarna att de främst betraktar elever som just elever och inte som pojkar respektive flickor. Av intervju med rektorn framgår att de tidigare har haft diskussioner i kollegiet om hur talutrymme fördelas till olika elever. Rektorn uppger vidare att graden av medvetenhet kring bemötande av pojkar och flickor varierar mellan lärare.

Ändamålsenliga förväntningar

Granskningen visar att lärarnas förväntningar utgår från en aktuell bild av elevernas individuella kunskande och förutsättningar och kommer till uttryck i tilltal och bemötande. Lärarna uppger att de försöker ha höga förväntningar på alla elever. Exempelvis fick lärarna modifiera terminens övergripande planering då målen blev något för högt ställda för elevgruppen som helhet. Framförallt är det genom samtal med eleverna och vid rättning som lärarna får kunskap om elevernas nivå och vilka krav som de kan ställa. Samtal om förväntningar sker även vid utvecklingssamtal tillsammans med elev och vårdnadshavare vilket också dokumenteras i elevens IUP. Lärarna beskriver emellertid att det ibland kan vara svårt att motivera elever till att arbeta mer. Eleven kan istället prioritera att bli "klar" framför att fortsätta med fler utmanande uppgifter. En lärare uppger därför att hen vid utvecklingssamtal exempelvis pratat med elever kring vikten av att lära sig nya saker och elevens

egen vilja till lärande. Av intervju med rektorn framgår vidare att förväntningar på elever också signaleras i samband med skolavslutningar där elever kan få utmärkelser om man har gjort stora framsteg eller varit en god vän och förebild. Härutöver framgår av intervjuer med elever och lärare att lärarna uppmuntrar eleverna mycket i skolarbetet genom positiva kommentarer. Detta bekräftas av Skolinspektionens observationer. Eleverna uppger också att de kan få göra roliga gemensamma saker ifall klassen arbetat bra under en skolvecka. Vidare uppger lärare att förväntningar kommer till uttryck genom att ha disciplin, regler och rutiner i undervisningen vilket de arbetar med. Härutöver framgår av intervjuer och observationer inget annat än att lärarnas undervisning är fri från uttryck för stereotypa föreställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund.

Granskningen visar också att skolan och lärarna arbetar för att kompensera de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling men som saknar uppmuntran och stöd hemifrån. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att alla elever erbjuds läsläsningstid varje vecka. På läxhjälpstid ges både tillfälle till kunskapsträning och kunskapsutmaningar. Av intervju med elevhälsan, rektorn och skolans bibliotekarie framgår vidare att skolan har satsat mycket på skolbiblioteket. Skolbibliotekarien har under läsåret startat ett läsprojekt med läsgrupper där även elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling deltar. Härutöver framgår även andra insatser som gjorts för att stödja elevers kunskapsutveckling. Exempelvis har elevhälsan arbetat riktat med grupper för att höja elevers lust till lärande och motverka antip-luggkultur.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla skolans arbete med att ge lärarstöd och utmaningar till alla elever i alla ämnen som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar att lärarna i viss utsträckning ger lämpliga former av lärarstöd. Exempelvis förekommer att lärare inte alltid uppmärksammar elever som arbetar på egen hand eller att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling får vänta in andra elever. Granskningen visar också att elever i varierande grad får uppgifter som är utmanande utifrån deras nivå då vissa elever beskriver att arbetsuppgifter och läxor i vissa ämnen är för enkla.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna ser till så att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling i alla klasser får utmaningar och att lärare ges förutsättningar att ge även dessa elever lärarstöd. Sammantaget skulle detta bidra till att stärka skolans medvetna arbete med att stimulera och utmana elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande tre områden:

- I vilken utsträckning skolans uppföljning av resultat ger underlag för genomförande och utveckling av undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för elevhälsa och lärare att samverka kring undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för lärare att – tillsammans eller på egen hand – genomföra och utveckla en undervisning som möter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i vissa delar ger stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, men att rektorn i begränsad utsträckning synliggör elevgruppen i skolans resultatuppföljning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn i sin uppföljning av såväl undervisning som kunskapsresultat i begränsad utsträckning synliggör elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Det underlag som uppföljningen ger används i viss utsträckning till att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Vidare visar granskningen att det finns möjlighet för elevhälsan att samverka med lärarna även om det endast i viss utsträckning finns upparbetade rutiner för hur elevhälsans kompetenser kan bistå lärarna i utveckling av undervisningen för elevgruppen. Härutöver visar granskningen att skolenheten i viss utsträckning har gemensamma strategier till stöd för genomförandet av en undervisning som stimulerar denna elevgrupp. Det framgår också att det generellt finns gemensamma arbetssätt för att ta del av och implementera ny kunskap och forskning i undervisningen. Lärarna har även möjlighet att samverka med varandra. Härutöver visar granskningen att det finns möjligheter till samverkan och erfarenhetsutbyten mellan den egna och

andra skolor även om detta i mindre utsträckning handlat om elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Uppföljning av resultat

Granskningen visar att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling i begränsad utsträckning synliggörs i uppföljningen av elevernas kunskapsresultat. Av intervju med rektorn och inkommen dokumentation framgår att elevers kunskapsutveckling följs upp vid så kallade målveckor i mitten av varje termin, samt efter varje avslutad termin. I samband med den större uppföljningen i juni får lärarna också arbeta med analysfrågor från rektorn kopplat till resultaten. Diskussioner kring elevernas måloppfyllelse förs på olika nivåer såsom i årskurslag, förstelärargruppen och i skolledningen. Dock framgår av intervju med rektorn och företrädare för elevhälsan att uppföljningen i årskurs 4, till skillnad från årskurs 6, framförallt är inriktad på om eleverna når kunskapskraven och inte om eleven kommit långt i sin kunskapsutveckling. Visserligen får lärarna med hjälp av rektorns analysfrågor reflektera över vad som kan vara orsaken till högre kunskapsresultat, men frågorna rör inte specifikt elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Viss information om denna elevgrupp framgår emellertid av de screeningresultat som sammanställs under läsåret i ämnena matematik och svenska. Av intervju med lärare framgår att de gör utvärderingar av elevernas kunskapsresultat men att de i liten utsträckning tittar på elever som kommit långt fram i sin kunskapsutveckling. Av intervju med rektorn framgår att eventuella skillnader mellan pojkars och flickors kunskapsutveckling avseende den aktuella elevgruppen inte har studerats närmare.

Vidare visar granskningen att det finns rutiner för uppföljning av undervisningens kvalitet, även om fokus i liten utsträckning varit på elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Rektorn uppger att hen brukar göra strukturerade lektionsobservationer och ge återkoppling till lärarna. Observationer har haft olika inriktning såsom särskilda ämnen eller lärares enskilda önskemål. Arbetet har emellertid varit begränsat under pandemin och istället har rektorn gjort kortare besök framförallt i klasser där det varit behov av uppföljning. De förstelärare som arbetar som handledare för nytexaminerade lärare gör också observationer och ger återkoppling. Skolan har även tidigare arbetat med lärarauscultation men det har varit vilande under pandemin. Av intervju med elevhälsan framgår att de gemensamt har diskussioner med rektorn kring undervisningens kvalitet. Enstaka lärare uppger att de har fått kortare besök av rektorn eller av mentor och speciallärare. Härutöver uppger rektorn att primärt fokus i skolans och huvudmannens uppföljningsarbete är på att elever ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås snarare än att även fokusera på den aktuella elevgruppen.

Sammantaget visar granskningen att uppföljningen av skolenhetens kunskapsresultat och undervisningskvalitet hittills i begränsad utsträckning använts för att ut-

veckla undervisningen avseende elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. I och med att skolans uppföljning av kunskapsresultat och undervisningskvalitet endast i liten omfattning fokuserar på elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling har rektorn ett begränsat underlag för att fatta beslut om utveckling av undervisningen för den här elevgruppen. Däremot framgår av rektorns uppföljning andra iakttagelser såsom att skolan exempelvis behöver stärka undervisningen i svenska som andraspråk för att fler elever ska nå kunskapskraven. Vidare framgår av intervjuer med rektorn, lärare och av inkommen dokumentation flera exempel på undervisningsutveckling som bedrivs för att skapa en utmanande undervisning för alla elever. Exempelvis har skolan under året arbetat med pedagogiska planeringar, lektionsdesign samt implementering av Läroplan för grundskolan 2022.

Stöd för elevhälsan att samverka med lärarna

Granskningen visar att det i viss utsträckning finns upparbetade rutiner för hur elevhälsans kompetenser kan bistå lärarna i att genomföra och utveckla en undervisning som utmanar och stimulerar elever som nått långt i sin kunskapsutveckling. Av intervju med rektorn framgår att det inte är uttalat att elevhälsan ska arbeta riktat även mot den här elevgruppen även om flera speciallärare gör detta. Speciallärare sammanställer exempelvis resultat av de screeningar som genomförs och kan delta i diskussioner med lärarlag kring differentiering av undervisningen. Av intervju med lärare framgår att samarbetet fungerar väl med elevhälsan och att det alltid finns möjlighet att rådfråga speciallärare kring undervisning för elevgruppen vilket också har förekommit. Lärarna uppger emellertid att arbetet tillsammans med elevhälsans professioner liksom skolans arbete med screeningresultat framförallt är inriktat på elever som är i behov av stöd i undervisningen. Av intervjuer med företrädare för elevhälsan framgår vidare att det inte görs några skolövergripande insatser för elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling, dock har de återkommande samtal med lärarna om den undervisning som bedrivs. Fokus är emellertid främst på elevgrupper som inte fungerar eller undervisning generellt, och inte specifikt på om elever nått längre. En representant för elevhälsan uppger dock att de från hösten 2022 kommer att genomföra ett projekt där de särskilt arbetar med en grupp elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Projektet beräknas pågå under hela terminen.

Granskningen visar att elevhälsan och i synnerhet speciallärarna har möjlighet att arbeta tillsammans med lärarna för att utveckla undervisningen för elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår att speciallärare deltar vid lärarlagens veckovisa möten och att specialpedagoger vid behov kan vara ute och observera lektioner. Tillgång till specialpedagogtjänst har ökat på skolan vilket skapar bättre förutsättningar för samverkan. Av intervjuer med lärare, nyckelpersoner och elevhälsan framgår samtidigt att graden av samverkan mellan speciallärare och lärare kring elever som kommit längre i sin

kunskapsutveckling varierar något mellan olika årskurser. Det varierar också i vilken utsträckning enskilda lärare är lyhörda för förslag från elevhälsans professioner.

Stöd för lärare i arbetet med undervisningen

Granskningen visar att det i viss utsträckning finns gemensamma rutiner, metoder och strategier till stöd för genomförandet av en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av intervju med rektorn, nyckelpersoner och inkommen dokumentation framgår att skolan under läsåret har arbetat med utveckla lärarnas pedagogiska planeringar samt med lektionsdesign. Lektionsdesign berör aspekter såsom tempo, nivå och differentiering i undervisningen. Skolan har arbetat med detta vid gemensamma fortbildningstillfällen och förstelärargruppen har tagit fram checklistor. Arbetet har delvis avstannat på grund av arbetet med de nya kursplanerna men företrädare för elevhälsan uppger att flera lärare arbetat aktivt med detta. Dock framgår av intervju med lärare att flertalet av dem inte har deltagit i detta projekt. En av lärarna uppger emellertid att den bok de har utgått från gett olika tips och idéer kring hur hen kunnat differentiera i sin undervisning. Av intervju med lärare och elevhälsan framgår vidare att det inte i övrigt finns något gemensamt organiserat arbete för hur skolan ska arbeta med elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Dock framhåller lärare och nyckelpersoner att det utvecklingsarbete som bedrivs och i synnerhet skolans arbete med implementering av den nya läroplanen inbegriper diskussioner kring hur alla elever utmanas i undervisningen. Av intervju med nyckelpersoner framgår också att det generellt finns en medvetenhet i lärarkollegiet om att stimulera elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling samt att det är ett tema som diskuteras återkommande.

Granskningen visar att det finns gemensamma arbetssätt för att ta del av och implementera ny kunskap och forskning i undervisningen även om arbetet i begränsad omfattning handlat om elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Rektorn och lärare uppger att skolutvecklingsarbete främst sker på utvecklingstid eller studiedagar. Utvecklingstid sker ett par timmar i veckan. Träffarna kan ha olika inriktning såsom läroplansförändringar, lektionsdesign eller kollegial handledning vilket nämnts ovan. Av intervju med nyckelpersoner tas teman för utvecklingstidsträffar fram i samband med analys av samlade resultat. Det är ett arbete som görs i dialog mellan skolläda och förstelärargruppen. Rektorn uppger att det förs minnesanteckningar vid skolutvecklingsmöten och att hen även stämmer av tillsammans med förstelärare. Utvärdering sker också tillsammans med lärarna i juni. Av intervju med nyckelpersoner framgår också att skolan deltar i projekt om datadriven skolutveckling.

Granskningen visar att lärarna har möjlighet att på olika sätt arbeta för att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Lärare uppger att de har gemensamma möten i teamet varje vecka samt morgonmöten

måndagar. Vid lärarlagsmöten deltar också speciallärare. Rektorn uppger att hen uppmanar lärarna att samarbeta kring exempelvis planering av undervisning. Lärare kan också enkelt ta del av varandras planeringar i lärplattformen. Granskningen visar att det finns möjligheter till samverkan och erfarenhetsutbyten mellan den egna och andra skolor även om fokus i mindre utsträckning handlat om elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Rektorn uppger att det sker samverkan med andra grundskolor i kommunen såsom ämnesträffar eller möten för andra professioner. I huvudmannens organisation finns en utvecklingsenhet som bland annat leder skolornas gemensamma arbete kring kommande läroplansförändringar. I de diskussioner och webinarier som genomförts diskuteras också hur undervisningen kan utvecklas för att gynna alla elever.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver utveckla skolenhetens uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat. Detta i syfte att synliggöra även elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Analysen bör sedan användas som underlag för arbetet med att utveckla undervisningen för elevgruppen.

Granskningen visar att rektorn tillsammans med skolpersonalen systematiskt följer upp elevernas kunskapsresultat utifrån olika parametrar såsom årskurser och ämnen. Dock är den uppföljning som görs i årskurs 4 av elevernas kunskapsutveckling främst inriktad på att identifiera elever som är i behov av eventuella stödinsatser.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med skolpersonalen utvecklar skolenhetens uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat. Framförallt handlar det om att i uppföljningen tydligare synliggöra även de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Av granskningen framgår flera exempel på underlag som redan används eller delvis används i skolans uppföljning såsom resultatsammanställning av de screeningar som genomförs i olika ämnen samt lärares ämnesbedömningar. Underlag från uppföljning bör sedan ligga till grund för att utveckla undervisningen för elevgruppen.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Tobias Thorén

Föredragande
Signerat av: Tobias Thorén

I handläggningen av ärendet har även utredare Sara Algulin deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Lagerbergsskolan den 23-24 maj 2022. Besöket genomfördes av Sara Algulin och Tobias Thorén. Lektionsobservationer och intervjuer genomfördes på plats.

Lagersbergsskolan (F-6) är en kommunal skolenhet med cirka 440 elever. Eleverna i årskurs 4 är indelade i fyra klasser. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor undervisar fyra lärare i årskurs 4 i teoretiska ämnen innevarande läsår. Samtliga lärare är legitimerade men saknar behörighet i flera ämnen de undervisar i. Skolan leds av en rektor.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med nyckelpersoner (förstelärare, speciallärare och biträdande rektor)
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skollagen

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 221) framgår att i detta ligger att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag beträffande de barn och elever som har sämre förutsättningar. Skolan ska också ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människor.

2 kap. 25 §

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276) framgår att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och att en utgångspunkt är att lärande och hälsa på många sätt påverkas av samma faktorer. Vidare framgår att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

3 kap. 2 §

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 285) förtydligas att alla elever, även de som utvecklas snabbt, har rätt att få stimulans och utmaningar i skolarbetet. Även elever som lätt når kunskapskraven eller har speciella talanger har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

2011 års läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet

1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

I grundskolans läroplan anges att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skolans uppdrag

Vidare är skolans uppdrag att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.

2 Övergripande mål och riktlinjer

2.2 Kunskaper

Av läroplanen framgår även att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Läraren ska bland annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande; stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan; organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

2.8 Rektorns ansvar

Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningens och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna bland annat får den ledning och stimulans som de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och

kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.

Bilaga 4: Mall för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

Utvecklingsområde 1 Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla skolans arbete med att ge lärarstöd och utmaningar till alla elever i alla ämnen som kommit långt i sin kunskapsutveckling.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde 2 Rektorn behöver utveckla skolenhetens uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat. Detta i syfte att synliggöra även elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Analysen bör sedan användas som underlag för arbetet med att utveckla undervisningen för elevgruppen.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?